

Afgørelser – Reg. nr.: 01211.00

Fredningen vedrører: Handrupdalen - Afvist

Domme

Taksationskommissionen

Naturklagenævnet

Overfredningsnævnet 28-11-1950

Fredningsnævnet 03-06-1949

Kendelser

Deklarationer

FREDNINGSNÆVNET >

IKKE FREDET
INDHOLDSFORTEGNELSE

- Kendelse af 28/11 1950 [ofn-913/49] om stadfæstelse af
- Kendelse af 3/6 1949 [nævn-19/46] om ikke at gennemføre fredning.

701 EBELTOFT

1315 II SØ

MATRIKELFORTEGNELSE

(ajour pr. 28/11 1950)

Fredningen omfatter (helt eller delvis) følgende matrikelnumre:

- 2^a m.fl. Lyngsbæk By, Dråby
- 2^a — Handrup By, Dråby

Gældende matrikulært kortbilag: af maj 1949

3/
16-49

Fredningsnævnet for Randers Amt.
F.S. 19/46.

K E N D E L S E

vedrørende

fredning af "Handrupdalen", afsagt den 3. juni 1949.

CITERET FULDT

UD I

OFIN K. AF 28/11 1950

OVERFREDNINGSNÆVNET>

U D S K R I F T

af

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL.

Aar 1950, den 28. november, afsagde overfredningsnævnet paa grundlag af mundtlig og skriftlig votering følgende

k e n d e l s e

i sagen nr. 913/49 vedrørende spørgsmaalet om fredning af "Handrupdalen".

Den af fredningsnævnet for Randers amt den 3. juni 1949 afsagte kendelse er saalydende:

"Medens sagen vedrørende fredning af arealerne mellem Femmøller og "Haalen" blev behandlet fra efteraaret 1945, anmeldte Danmarks Naturfredningsforening den 5/9 1946 et fredningsforslag vedrørende "Handrupdalen". Dette forslag blev ikke straks behandlet, da nævnet ønskede at faa klarhed over, om sagen vedrørende "Haalen"-Femmøller var gennemførlig.

Ved overfredningsnævnets kendelse af 28/10 1948 blev "Haalen" fredningsmæssigt sikret, og finansudvalget har siden bevilget de fastsatte erstatninger, ialt 43.740 kr.

Herefter er Handrupsagen taget op til behandling d. 4/12 1948, hvor det af Danmarks Naturfredningsforening blev krævet, at sagen, da arealerne overalt baade skønhedsmæssigt og videnskabeligt er meget værdifulde, skulle fremmes uafhængigt af en plan vedr. fredning af hele Mols, en plan, nævnet intet kender til udover spredte udtalelser, der navnlig faldt under overfredningsnævnets møde i sommeren 1947 under "Haalen"-Femmøller sagens behandling.

I nærværende sag har der været afholdt lodsejermøder den 3/1 og 9/4 1949 foruden flere møder mellem nævnets medlemmer.

Sagen angaar et areal paa ialt 78,85 ha. beliggende mellem lands-

byerne Handrup og Lyngsbæk, Arealet fremgaar nærmere af vedhæftede kort. Fra nord mod syd gennemløbes arealet af "Stambækken", der paa sine steder har et kraftigt fald i det stærkt bølgeformede terræn.

I erklæring af 5/4 1947, bilag 12, har professor, dr. phil. Knud Jessen bl.a. udtalt:

"Handrupdalen med Omgivelser udgør en karakteristisk Del af det saa vel i geologisk som i vegetationsmæssig Henseende i høj Grad fredningsværdige Omraade af Bakketerræn ved Æbeltoft Vig. Udvalgets geologiske Medlem, Statsgeolog, Dr. phil. Keld Milthers udtaler sig saaledes derom:

"Bakkebuerne omkring Æbeltoft Vig er af en Isstrøm fra Syd i Istiden presset op som en Art Endemoræne foran en Gletsjer, der har udgravet selve Vigen under sig. Indenfor det foreslaaede Fredningsareal ligger en hel Serie af karakteristiske Randmorænerygge, som er yderst fredningsværdige.

Dalen, som gennemskærer Arealet, og som nu fører Vandet fra Nord mod Syd ned til Æbeltoft Vig, har i Istiden ført Vandet den modsatte Vej, idet Smeltevandets inde under Isen har samlet sig her og er løbet op ad Bakke for at komme ud i det fri.

Dalen fremtræder som en overordentlig smuk og typisk subglacial Dal.

Handrupdalen belyser saaledes meget klart Bakkeomraadets geologiske Historie, og dette i Forbindelse med, at Dalen med Omgivelser i udstrakt Grad har bevaret en naturlig Vegetation, særlig af Hedeland, gør, at Partiet er meget værdifuldt i forskningsmæssig og undervisningsmæssig Henseende. Udvalget kan derfor meget anbefale Fredningsforslaget."

Paa møderne den 4/12 1948 og den 3/1 1949 blev det fastslaaet, at fredningspaastanden gaar ud paa forbud mod beplantning og bebyggelse m.v. af enhver art af fornævnte areal, 78,85 ha, kaldet "Handrupdalen".

Randers amtsraad har i skrivelse af 18/1 1949 (bilag 43) prote-

steret mod fredningen og har anført betænkeligheder af økonomisk art samt fremført, at der allerede er opført 2 sommerhuse paa arealerne, og at videnskabelige og undervisningsmæssige hensyn allerede er tilstrækkeligt varetaget, efter at "Haalen"-Femmøller fredningen er gennemført.

Draaby kommune har protesteret mod fredningen, idet den har fremhævet, at den ønsker ret til Grusgravning, særlig paa matr. nr. 3aæ Lyngsbæk by, Draaby sogn, tilhørende læge Zwergius, København.

Her skal anføres de beløb, der, hvis sagen gennemføres, vil være at udrede i erstatning. Erstatningsbeløbene maa paa grund af arealernes uensartethed fastsættes særskilt for de enkelte lodder.

1) Matr. nr. 7 Lyngsbæk af areal 0.5 ha

Matr. Nr. 7a Handrup af areal 3.2 ha

3.7 ha

angivet paa vedhæftede kort med gul farve, tilhørende gaardejer Holger Møller, Handrup,

Matr. nr. 7 Lyngsbæk er en stærkt vandlidende tørveparcel og uegnet til bebyggelse, medens matr. nr. 7a Handrup i og for sig kan bebygges, men paa grund af sin beliggenhed dog kun i ringe grad er egnet til udstykning.

I erstatning har ejeren krævet ialt 5000 kr., idet han yderligere har betinget sig ret til at beplante den sydlige del af matr. nr. 7a Handrup med frugttrær.

Erstatningen findes at burde fastsættes til 200 kr.

pr. ha af matr. nr. 7a eller ialt

640.00 kr.

I erstatningen er der taget hensyn til, at ejeren ikke faar ret til at plante frugttrær.

2) Matr. nr. 1k, 2a samt andel af 11 Lyngsbæk af samlet areal 23.6 ha, paa kortet angivet med blaa skravering, tilhørende Anker og Nilie Thorup.

Det skal bemærkes, at hele arealet med undtagelse af den sydvestligste del af matr. nr. 2a, 2 ha, der er

640.00 kr.

vandlidende, er egnet til bebyggelse.

I erstatning har ejerne krævet ~~krævet~~ 1.27 kr. pr. m² svarende til forskellen mellem jordens værdi som byggegrund og som landbrugsjord.

Vedr. en del af matr. nr. 2a er der i 1946 udarbejdet en udstykningsplan (jfr. bilag 58), der kun forsaavidt angaar det paa kortet med blaa krydsskravering angivne areal berøres af nærværende sag. Paa grundlag af denne udstykningsplan har ejerne bortsolgt 2 parceller, nemlig matr. nr. 2p af areal 1018 m² for 2400 kr. og matr. nr. 2q af areal 887 m² for 1125.50 kr., medens der endnu er en hel del usolgte parceller tilbage, beliggende syd og vest for fredningsomraadet.

Det paa kortet med krydsskravering angivne areal er beliggende paa en bakkeskraaning mod vest og saaledes, at fredningen delvis forhindrer udstykningsplanens gennemførelse, idet 7 parceller bliver fredet, hvorhos projektet maa omlægges til skade for en række andre parceller.

Da behovet for sommerhusgrunde maa anses dækket, i hvert fald en lang aarrække frem i tiden, vil der, saafremt fredningen gennemføres, kun kunne tildeles ejerne en erstatning pr. ha paa 500 kr. af 21.6 ha eller ialt 10.800.00 kr.

3) Matr. nr. 3æ og 3ø Lyngsbæk af areal ialt 4.1 ha, angivet paa kortet med lyserød farve, tilhørende gaardejer Sofus Svenningsen, Lyngsbæk.

Matr. nr. 3ø er en afvandet eng og er ligesom matr. nr. 3æ muligvis egnet til bebyggelse.

For fredningen har ejeren krævet en erstatning paa 3500 kr.

I erstatning findes der at kunne gives 200 kr. pr. 820.00 kr. ha eller ialt 12.260.00 kr.

- 4) Matr. nr. 11, 3t og 8a Lyngsbæk af samlet areal 6.9 ha, angivet paa kortet med gul skravering, tilhørende gaardejer Karl Sørensen, Lyngsbæk.

Matr. nr. 11 af areal 1.5 ha er en englod, der gennemløbes af "Stambækken" og er vandlidende, hvorfor den er uegnet til byggegrunde, medens matr. nr. 3t og 8a af areal ialt 5.4 ha er egnet dertil.

Ejeren har for matr. nr. 8a forlangt en erstatning paa 5.000 kr., idet han er i handel om arealet, samt for matr. nr. 3t som under 2) 1.27 kr. pr. m².

Nævnet maa mene, at der vil kunne ydes ejeren i erstatning pr. ha 500 kr. eller ialt for matr. nr.

3t og 8a	2.700.00 kr.

medens der for saa vidt angaar matr. nr. 11 ingen erstatning bør ydes.

- 5) Matr. nr. 3aa og 3ab Lyngsbæk samt 2r Handrup af samlet areal 13.9 ha, angivet paa kortet med rød skravering, tilhørende gaardejer Peter Jensen, Handrup.

Hele arealet, der delvis er beplantet med naaletræer, er egnet til bebyggelse, idet arealet dog paa grund af sin beliggenhed er mindre egnet til udstykning.

Ejeren har nedlagt erstatningskrav paa 2000 kr. pr. td land og yderligere forbeholdt sig ret til beplantning og bebyggelse.

I erstatning findes at kunne ydes ejeren 200 kr. pr. ha eller ialt

<u>2.780.00 kr.</u>

17.740.00 kr.

- 6) Matr. nr. 13 Lyngsbæk samt 2a Handrup af samlet areal 6.2 ha, paa kortet angivet med blaa farve, tilhørende gaardejer Jens P. Rasmussen, Handrup.

Matr. nr. 13 Lyngsbæk 1 ha er en eng, der gennemløbes af "Stambækken", der gør den vandlidende, hvorfor den er uegnet til bebyggelse.

Matr. nr. 2a Handrup af areal 5.2 ha er beliggende saavel nord som syd for vejen Lyngsbæk-Handrup, der skærer sig i en slugt gennem arealet. Arealet er delvis egnet til bebyggelse.

Ejeren har forbeholdt sig ret til at rørlægge og dræne matr. nr. 13 Lyngsbæk, idet han i modsat fald kræver en erstatning paa 6000 kr. herfor. For saa vidt angaar matr. nr. 2a Handrup har han forlangt 1.27 kr. pr. m².

Da nævnet ikke agter at hindre den paatænkte rørlægning, bliver der kun at yde i erstatning for matr. nr. 2a Handrup 200 kr. pr. ha eller ialt

1.040.00 kr.

- 7) Matr. nr. 3a og 3s samt anpart af 11 Lyngsbæk af samlet areal 6.5 ha, paa kortet angivet med grøn skravering, tilhørende gaardejer Marius Petersen, Lyngsbæk.

Arealet, der delvis er beliggende paa en mod sydvest liggende skraaning, er egnet til bebyggelse.

Ejeren har i erstatning forlangt 2.000 kr. pr. td. land.

Paa grund af arealets stærke hældning findes der i erstatning kun at kunne ydes 100 kr. pr. ha eller

650.00 kr.

- 8) Matr. nr. 4a og 12 Lyngsbæk af samlet areal 11.7 ha, paa kortet angivet med sort skravering, tilhørende

 19.430.00 kr.

gaardejer Christen Møller Jensen, Lyngsbæk.

Arealet er for saa vidt angaar matr. nr. 4a beliggende paa skrænterne af en østvest gaaende bakkekam i et meget sandet terræn, medens matr. nr. 12 er en stærkt vandlidende eng, hvorigennem "Stambækken" løber. Matr. nr. 4a er delvis egnet til bebyggelse for saa vidt angaar den sydøstligste del.

Ejeren har forbeholdt sig ret til at rørlægge "Stambækken" paa matr. nr. 12, idet han i modsat fald har krævet 5000 kr. i erstatning. For 3 tdr. land beliggende i den sydøstlige del af matr. nr. 4a har han paastaet sig tilkendt 1500 kr., medens han for den resterende del af matr. nr. 4a har forlangt 1.27 kr. pr. m². Han har forbeholdt sig ret til at beplante "Gaasebjerg~~et~~"s sydlige skraaning.

For saa vidt angaar rørlægningen paa matr. nr. 12 skal bemærkes, at fredningsnævnet ikke mener at kunne lægge hindringer i vejen for en intensiv landbrugsmæssig udnyttelse af arealet, hvorfor fredningen ikke vil omfatte et forbud mod rørlægning.

Vedr. matr. nr. 4a ll.1 ha maa nævnet mene, at der i erstatning for hele arealet bør ydes 100 kr. pr. ha eller

1.110.00 kr.

- 9) Matr. nr. 1q, 3u og 3x Lyngsbæk af samlet areal 1.07 ha, paa kortet angivet med grønt, tilhørende gaardejer H. Harmsen, Aabyhøj.

Arealerne, der er beliggende paa begge sider af "Stambækken", er stærkt vandlidende og uegnet til bebyggelse.

Ejeren er gaaet med til fredning uden erstatning.

0.00 kr.

- 10) Matr. nr. 3an, 3ao og 8b Lyngsbæk af samlet areal 0.81 ha, paa kortet angivet med bourgognerød farve, tilhørende

20.540.00 kr.

hotelejer W. Mathisen, Randers.

Ejeren er gaaet med til frivillig fredning
uden erstatning.

0.00 kr.

- 11) Matr. nr. 3aæ Lyngsbæk af areal 0.27 ha, paa kortet angivet med rød farve, tilhørende læge Erik Zwergius, Søborg.

Ejeren har den 23. maj 1949 ladet tinglyse en fredningsdeklaration paa arealet, hvorefter det paa arealet værende hus inden 10 aar efter nærværende frednings gennemførelse skal fjernes med, at der gives tilladelse til opførelse af et andet hus, hvis placering og udformning vil være at godkende af fredningsnævnet. Yderligere fredes arealet i sin nuværende tilstand, ligesom afgravning og paafyldning ikke maa finde sted.

For fredningen kræves ingen erstatning.

0.00 kr.

- 12) Matr. nr. 3az Lyngsbæk af areal 0.225 ha, paa kortet angivet med graa farve, tilhørende smedemester N.J. Jørgensen, Fæmøller.

Arealet er beliggende langs med "Stambækken"s fald, saaledes at der er opstaaet 2 smaaparceller, den ene beliggende ved Lyngsbæk-Handrupvejen, den anden et stykke nord for denne, kun forbundet med en jordstrimmel paa nogle meters bredde.

Nævnet maa mene, at arealet er uegnet til bebyggelse.

Ejeren har paa det kraftigste protesteret mod fredningen og oplyst, at han agter at opføre 2 sommerhuse paa grunden. Han har trods opfordring ikke nedlagt noget erstatningskrav.

Ejeren har ved skøde lyst 17/3 1947 købt matr. nr. 3az for 2.000 kr. og har for 1.200 kr. ved skøde lyst 14/9 1948 bortsolgt matr. nr. 3bb, 400 m², se nedenfor

20.540.00 kr.

under 13), der er udstykket fra matr. nr. 3az ved landbrugsministeriets skrivelse af 17/8 1948, saaledes at parcellen staar ham i 800 kr.

Nævnet maa mene, at der maa ydes ejeren en erstatning, der, da grunden er uegnet til noget andet formaal end græsning, kan fastsættes til 100.00 kr.

13) Matr. nr. 3bb Lyngsbæk af areal 400 m², paa kortet angivet med brun farve, tilhørende isenkræmmer Finn Hornbech, Ebeltoft.

Paa ejendommen, der mod vest grænser op til "Stambækken", er beliggende et mindre hus, der ikke virker skæmmende paa landskabet.

Ejeren har ikke nedlagt erstatningspaastand.

Nævnet mener ikke, at der for fredning af arealet bør ydes nogen erstatning, men at man ved en evt. fredning bør forbeholde sig ret til at bestemme, hvilke farver huset skal males i

20.640.00 kr.

En del af panthaverne i fornevnte ejendomme har krævet de eventuelle erstatningsbeløb indbetalt som hel eller delvis betaling af pantehæftelserne.

Nævnet er enig i, at arealerne er smukke og ogsaa frembyder interesse af naturvidenskabelig art.

Forholdet er imidlertid det, at det offentlige i høj grad har paataget sig ofre for at frede arealer i umiddelbar nærhed af "Handrupdalen".

Ved overfredningsnævnets kendelse af 17/10 1934 frededes arealer omkring Ebeltoft Vig og ved overfredningsnævnets kendelse af 28/10 1948 gennemførtes den af overlæge Klindt rejste sag om fredning af arealerne "Haalen"-Femmøller, cirka 310 ha mod en erstatning af ialt 43.740.00 kr.

Ved disse fredninger er der taget et vidtgaende hensyn til befolkningens friluftsjnteresser, ligesom der ved sagen "Haalen"-Feml/møller tillige i høj grad er taget naturvidenskabelige hensyn.

"Handrupdalen" kan i sammenligning med "Haalen"-Femmøller kun siges at have sekundær interesse, og "Handrupdalen" er kun i ringe grad af betydning for befolkningens friluftsliv, bl. a. paa grund af vanskelige tilkørselsforhold.

Efter det anførte skønnes de hensyn, der skal tilgodeses ifølge naturfredningslovgivningen, ikke at gøre sig gældende i en saadan grad, at sagen vedrørende fredning af "Handrupdalen" bør fremmes."

Nævnet bestemmer herefter:

"Den fremsatte begæring om fredning af "Handrupdalen" tages ikke til følge."

Kendelsen er af Danmarks naturfredningsforening indanket for overfredningsnævnet, som den 14. august 1950 har besigtiget de paa gældende arealer og forhandlet med repræsentanter for foreningen og andre i sagen interesserede.

Overfredningsnævnet har herefter ikke fundet tilstrækkelig begrundelse for at fremme den rejste fredningssag. Fredningsnævnets kendelse vil derfor være at stadfæste.

T h i b e s t e m m e s :

Den af fredningsnævnet for kanders amt den 3. juni 1949 afsagte kendelse vedrørende spørgsmaalet om fredning af "Handrupdalen" stadfæstes.

Udskriftens rigtighed
bekræftes.

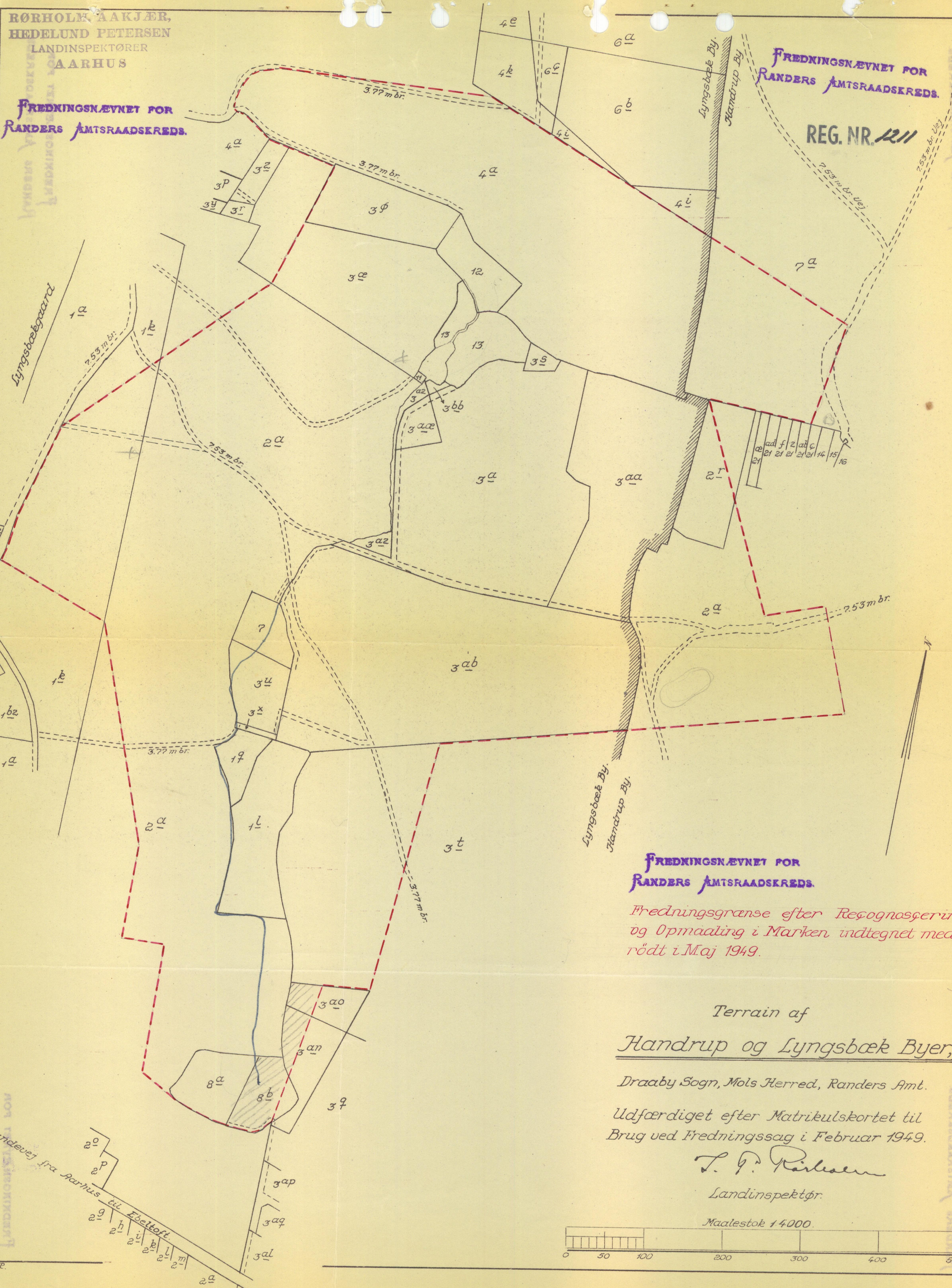
overfredningsnævnets sekretær

KORT>

FREDKINGSNÆVNET FOR
RANDERS AMTSRAADSKREDS.

FREDKINGSNÆVNET FOR
RANDERS AMTSRAADSKREDS.

REG. NR. 1211

FREDKINGSNÆVNET FOR
RANDERS AMTSRAADSKREDS.

*Fredningsgrænse efter Recognosgering
og Opmaaling i Marken indtegnet med
rødt i Maj 1949.*

Terrain af
Handrup og Lyngsbæk Byer,

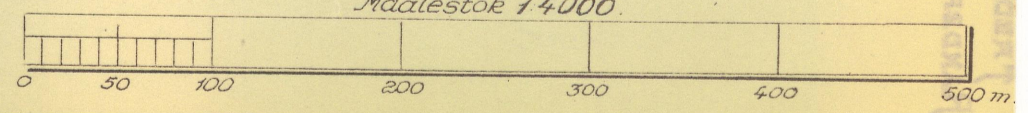
Draaby Sogn, Mols Herred, Randers Amt.

*Udfærdiget efter Matrikelskortet til
Brug ved Fredningssag i Februar 1949.*

L. G. Rasmussen

Landinspektør.

Maalestok 14000.

Indevej fra Aarhus til Ebeltoft.
2°
2^p
2^g
2^h
2ⁱ
2^k
2^l
2^m
2ⁿ
2°